

HÜR GENÇLİK

HÜR BİR TAHSİL HAKIKİ BİR HÜRRİYET DEVAMLİ BİR SULH İÇİN İLERİ !..

YAŞASIN İSTİKLÂL, KAHROLSUN İRTİCÂ!..

014592

İÇİNDEKİLER

**Kubilây
ve**

İrticain

Gerçek Manası

Gençliğe çağrı

Anadoluda şeyhler

**Eğitimde din
dersleri**

ÜNİVERSİTELİDEN
Öğretmenine Mektup

İ. Y. T. G. D.
Kubilây toplantısı

Şiir, Haberler vs.

9 OCAK 1951

Fiatı 15 Kuruş

KUBİLÂY

ANADOLUDA ŞEYHLER

İnkilap, almanca terile geçiren insan yığınlarını herife, aydınla; daha iyi bir hayata götüren yoldur. Menfaatları, çıkarlarının menfaatları ile bağdaşmayan zümreler işte bu inkilap için demektir. Bu sebeple bu zümreler daha inkılaba düşman kesilmişlerdir.

Taşlin aşkını durduramayan hakim amirlikler de olmama bu akıma izni azaltmaya bütün kuvvetlerle çalışırlar. Bunların hayırdan oldukları hiç bir meydan silih yoktur. Halk düşman zümrelerin kullandığı silahlardan biri de dîni irtidatlar, irtica'nın zümre menfaatlarının desteklenmesi işte inkılâbın, Berilâhın karışma ölmüş ve Berilâhı desteklemeye çalışmışlardır.

Başın, yıllarca evet söyledi idim edilecek irtica karışmadığı düldür durmaktadır.

Bu nedenle böyle oldu? Neden irtica aşınarında, çok pöhlendi?

1 — İptidai irtica vasıtaları ve nihayetsiz sömürüne yüzünden halkın hayal arıyıcı gittikçe düşüyordu. İkinci Dünya Harbine girmediğimiz halde halın durumu bütünlük gözlemekte idi. Ancak bir zümresin menfaatinin gören C.H.P. hükümeti, yani ekonomik politik irtica münasipliği çözümün derinle deva bulamazdı. Halkın halk yaşamak, bütün dünya halkları gibi insanca bir hayat seviyesine erişmek istiyordu. İhtidardakilerin menfaatları halkın menfaatları ile bağdaşmadığından C. H. P. bir şey yapamazdı. Tutucu yöne yol halkı irticacıları, unutturmaya çalışarak olabildi. Halkı karanlıkta bırakıp tevehhülle alıtmak için dîni silih olarak ele alındı. Yapılmak istenen şey halkın dikkatini dünya işlerinden ayırmak, ahrete çevirmek ve bu surede sömürülen malların mülkünü olduğu kadar satmak, işte İhtidat zümresinin dîni irtica pöhlmesinin birinci sebebi budur. C. H. P. den sonra İhtidatçı zümre D. P. halkın irticacılarına deva bulamazdı. C. H. P. den girmiş olduğu okumalardan ekonomisi ve zillike artan şu sefalet halkı tehdit etmeye devam etmiştir. Bu halde de İhtidat partisinin yapabileceği şey dîninin yapılmadan farkedilmez. O da aynı yerde yürümeye mecburdur.

2 — Diğer taraftan harp sonrası Türkiye'de Demokrasi komediyine oynanmaya başlanmıştı. Aynı zümresin menfaatinin gören muhtelif partiler kurardı. Bunların aralarında belli başlı prensip farkı olmadığında komediyada aldıkları rol kalıktı kavşandan ibaretti. Bu iş için de kullandıkları vasıtalar hemen hemen aynı idi.

Türkiye'de en mühim dîni irtica unsurları, şeyhler, pîrler; babalar; dedeler v. s. dir. Halkı elde etmek için bu unsurları elde etmek lazımdır. Çünkü mensûb bir şeyk bir kaç bin köylünün sepiye aynı de-

nedir.

Şeyhler iki kategoridir: bir kısmı köylere dalaşan, halkın uhrevî irtidatında bulunan, talifin parası irtica'nın Şeyyar şeyheridir. Bunlar zenginleştiğe şeyyar olmaları vazgeçer, geniş toprakları alırlar ve onları işletirler. Diğer kısmı, daha azgın ve köylük toprak sahibi, yerleşmiş şeyhlerdir. Bunlar da halkı irtica toprakları para ile toprak sahibi olmaşlardır; Ufak şeyhlerin toprakları mahallerdir, Köylükler bunlardan kısmet alırlar.

Şeyhlerin zenginleşme ve zengin toprak sahipliği ile menfaat beraberliği meydana gelir. Geniş toprak sahipleri olmaları işte çalıştırdıkları köylüler ile, geniş mülk sahibi olmaları. Ayrıca kendileri fakir köylükleri emenlerle çalışarak halkın irtidatında çalışırlar. Bu Şeyhlerden birinin elde edilmesi demek eme toprakla bağlı köylülerin ve onların mülkleri olanların irticacı elde edilmesi demektir. İşte bu sebepten dolayı 1944 den beri mülkümüzün ekseriyeti köylü olan Türkiye'de muvafık ve muhalifler arasında parti münasipliği halkı dîni, halkı irtica tutan unsurları kazanmak etrafında cereyan etmiştir.

Anadoluda seçim arasında bu unsurları kazanmak için partiler tarafından dîni irtica unsurlarına karşıtık kasideler yazılmış, onlara has görünmek işte bunlar ve vasiteler bulunmuşlardır. 1945 den beri dîni irtica pöhlölenmesinde ikinci sebebi budur.

M. Ali

Okuyucularımıza

Derdimiz, Kublâym 20 inci ölümler yıldönümü olan 23 Aralık 1950 cumartesi günü çıkacaktır. Fakat son dakikada matbaamızın teknik arıza bahanesiyle işi yarıda bırakmış, ondan önce de birçok matbaaların aynı yola sapmaları çıkış tarihimizi geciktirdi.

İrtica havasının memleketimizi gittikçe kaplamaya başladığı şu anlarda; sorumluluğumuzu anlaşıp inkılâpçı bir dergi olarak HÜR GENÇLİK bundan sonra ekisi gibi devamı bir şekilde çıkacaktır. Okuyucularımıza hürriyet,

Kubllây ve İrticain Gerçek manası

Hangi memlekette olursa olsun, nüfusun çoğunluğunu teşkil eden, topluluğun gani alının teriyle yaşayan halkların ekonomik; sosyal ve kültürel bakımından kalkınmasına, kendi hakimiyetlerini devam ettirebilmek için siyasi partilerle, ordularla, her türlü yığın vasıtalarıyla dinî gayri siyasi müesseselerle... engel olmaya çalışan bütün kuvvetler irticain temsil ederler.

Kubllây 20 sene evvel bugün irticain tarafından haddüfelmis bir inkılâp kahrına uğramıştı.

Ne kadar unutturulmuşsa çalıştırma çalıştır, in. inkılâpı vatan perver gençlik onu sığı ve sevgiyle almıştı. İrticain karşısında onun gibi dikilebilmez! bir acağı ve vatan baren bilir.

Inkılâpçı gençlik yığın farkındadır ki; Kubllâyı bulandıran - bugün memleketimizde var kuvvetiyle hüküm sürmekte olan - vesayetleri kendine âlet eden siyasi, iktisadî ve kültürel mazmaddi irticaindir. Bu sebepten, inkılâpçı memleket evlatlarının irticaini inkılâpı marifetle Türk halkına döşürmesi ve memleket halkını bu mevzuda daima uyanık bulundurup mücadelede çalışması en önemli vazifesidir.

Şimdiye kadar Kubllâydan irticain kurbaredir diye tahakkül ve hakikaten öyledir de. Ancak, meseleyi böyle görmek, yani irticain sadece dinî salada mevcutuna göre görmek, mücerret olarak bir dinî irticaini kabullenmek, meseleyi bütününden ayırmak, inkılâpçı; siyasi; kültürel irticain bütünü, ne nazarı ilhaza almadan, sadece human dinî şahadetini gördüğünü demek olan -dinî irticain-, yani onun büyük bir parçasına ele almak demek olur ki bu yanlıştır, ilmi değildir.

Hangi cemiyette olursa olsun, nüfusun çoğunluğunu teşkil eden, topluluğu; yani alının teriyle yaşayan halkların ekonomik; sosyal ve kültürel bakımından kalkınmasına, kendi hakimiyetlerini devam ettirebilmek için siyasi partilerle; ordularla; her türlü yığın vasıtalarıyla, dinî; gayri siyasi müesseselerle... engel olmaya çalışan bütün kuvvetler irticain temsil ederler.

Mesela; gerek demokrasiye taraftar değildirler. Halkların kendi haklı temelliklerini sevip kendileri ilhaze etmelerini irticain istemez. Halkın ehliyetini kurtulup inkılâp ilmi terbiyesi almaya mecburdur, müspet ilmi dümündür; inkılâpçı, Köylüye toprak dağıtılması aleyhindedir; Bütün istihlal vasıtalarının bir auzluğunda elinde olmasına, taraftarıdır; kudra erkekle edî hak tanımaz; Ehlîye mazrudur; sanatla -Sanat, sanat içindir- prensabını batar ve sanatın kendini cemiyet hienesine vermesine mâni olur; ilmi. Ve nihayet irticain emperyalistdir veya emperyalizme destur; Milli bütümünün ökmazdır, istismarcıdır; müsterekeçidir. Salduğı

memleketlerde halkı kale gibi kullanır; milli sevdalara sahip olur ve bütün milli kurtuluş hareketlerini vahşice bastırmaya çalışır. Kubllây uğrunda memleketleri irticain müesseseleri, vatan hainleri, müspet ilmiyi birliği yaparlar.

İşte irticain gerçek minası budur. Yoksa halca mevzuu gazetelerimizin aksettirdiği gibi, esasen arapça okunması, sarık sarılması, lekber getirilmesi ilmi gibi yalnızca dinî şahadetki vakanlar değildir.

Böyle irticain - bütünüle hienetmeye çalışır - esas karakterlerinden habesiliden sonra, ilmiyi inkılâpçıdan bütünüle bugüne kadar memleketimizdeki inkılâpçı irticain çalışması içinde Kubllây haddüfelmis inceleyelim.

1914 te patlak veren emperyalist devletler arasında ki boğazlaşmaya, bu harp ile bir menfaat olmayan memleketimiz - halkı da bir emvakkal ile içtirik etti ve sonunda galipce (yani ilmiye; Fransız; İtalyan sömürgeci ve onları emvakkal Yunan ordusu) tarafından vatanımıza işgal edildi. Akad; Afrika; Avustralya'daki halklara yaptıkları gibi; ariz halkımıza da hile etmek için emperyalist saldırganlarla, irticain memleketimizdeki müsterekeç; iş bir ilmiye; vatan hainleri anlaşılar. Sevr muahadesi imza edildi. Halkımız evvelâ yer yer, sonra Mustafa Kemal'in önderliğinde hep beraber inkılâpçı saldırganlara karşı hiza bir hamlele devresinden sonra (Erzurum, Sivas kongreleri, B. M. M. nin teşekkülü) ayaklandı. Müstereke ilmiyi birliği yapan İstanbul hükümeti, yani irticain dahilî müesseseleri; milli kurtuluş hareketini bastırmaya; inkılâpçı için mücadele eden Mustafa Kemal -isi olarak ilmi eli, Fakat Türk halkı bir kere ezami digne - emvakkal - kalın savaşına başlamıştı. İnkılâpçı, Salduğı; Dumlupınar; 30 Ağustos miterlerinde sonra düşman başına uğradı. Salduğına köpekten ilmiye saldırganları suya düşür. Cihanın güc tükettikten sonra saldırganları işbirliklerini de batar köldürdü.

Cumhuriyet ilmi edildi; halfe memleketin kuvvete; Emperyalizmin ekonomik bakımdan en ilmi - ilmiye olan kapitülasyonlar kaldırıldı. Vatanın inkılâpçı memleketimiz ilmiye son verildi; milli emvakkalın gelişmesi ve korunması yalduğı hiza

AYDIN

GENÇLİK

İRT

Gençliğe Çağrı

014595

Bugün Kubilây öldürüldü yirmi yıl oluyor. Kara yobazlığın kurbanı Kubilây'ı andığımız bugünün önemi bize büyükür. Kubilâyın şahsında irtica ile mücadelede fedakarlığın bir misalini bulurken, kurtuluş savaşımızın mana ve gayesini hatırlatmak bir mecburiyet halini alıyor.

Kurtuluş savaşımız halkımızın yerli ve yabancı istismarcılara karşı şahlanmış, emperyalistlere indirdiği bir tokattı. Halkımız, kendi mukadderatına kendi sahip olmak istiyordu. Halkımız, asırlarca kene gibi sırtına yapışarak kanını emen şümrüçeliğe bir son vermek, köle gibi yaşamaktan kurtulmak istiyordu. Sefaletin saraylarda, köşelerde, padişahın desteği olan toprak ağalarının malikanelerinde hazzarlandığını biliyordu. Ve yine biliyordu ki bu sefaletin hazırlayıcıları yabancı sermaye ve onun milyonluk girketleri ile anlaşmıştır. Onlar plânlarını beraber yaparlar, beraber yürütürler.

Halkımız işte bunun için birleşti. Bunun için kanını akıtarak yabancı sermayeyi ve onun yerli yardımcılarını yurdumuzdan attı, Cumhuriyet kuruldu. Artık kendi hayatının sahibi olduğunu sanıyordu.

Fakat aradan çok geçmedi. Onun kazandığı zaferin meyvalarına yeni kurtlar üşüştü. Kurtuluş savaşıyla elde ettiklerini teker teker kaybetmek tehlikesi başgösterdi.

İkinci dünya harbine girmedığımız halde halkımızın sefaleti yüzde beş yüz arttı. Halkımız bir kere daha aldatılmıştı. Yeni faşizm altında yabancı sermaye sömürsü kollarını uzattı, fabrikaları kapattı, milyonlara vatan dışı işsiz bıraktı.

Şimdi karaborsacılar, vurguncular salıtanatlarına devam ettirebilmek için dört elle irtica sarılıyorlar. Yenden biter gibi birdir arısına tarikatlar türüyor. İnkılâpçı umdeleri korumak ve bugünkü tarihi şartlar içinde onları daha da ileriye götürmek isteyen namuslu vatan çocukları susturulmak isteniyor. Yabancı ve yerli bezirganlar her türlü propaganda cihazlarını seferber ettiler. Halk düşmanları beynelmül sahada cirit atan efendilerine ayak uydurarak sokakları, dergileri ve salonları irtica gösterilerinin mübâtelisi haline getirdiler, teşkilâtlardılar. İpleri milyonluk yazıhanelerde asarlanan birkaç Hitler mukallidi birbiriyle yarış edeceğine fakir ve çilekç halımız aleyhinde çalışarak harp kalkırcılığı yapıyor. Her türlü geri hareketler teşvik ediyor, himaye görüyor. Bunun tam aksine ileri fikir

MENEMEN İR

20 yıl önce, hilâfet artık mârteciler Menemende peşil bayraklarını kaldırarak, daha henüz padişaydyken Cümhuriyeti bağmak istemişlerdi.

Sonradan Çerkez Etemin adamlarından olduğu anlaşılan Nakşibendi Şeyhi Derviş Mehmet, o sıralarda Manisa civarında, etrafına müritler toplayıp tekke hayatını ihya etmeye, ezildi zannedilen dini irtica propaganda yapmaya, kaza inkılâbı alehine çıkmaya başlamıştı.

Müritleriyle yirmi gün kapalı bir odada zikrederek ayın-yaptıktan yası aşılandıktan sonra, 1930 yılının 23 Aralıkta, ziklerinde kıldık, sırtlarında cübbe, ellerinde silâh olduğu halde, geceleyin dağ yollarından yürüyerek, rıbah namazında gizlice Menemene so-

— Nakşibendi tarikatından Derviş Mehmet sanı basarak kendilerini aslıktan vazgeçirmek menî olan Kubilây Yedek subaylığını yapmakta

Artık Menemene geldi müdi tren
Başlar karpasın karıdan gırmaya
Kadıfakaleminin ipkaları;
Toprak dâmları

Kavruk ve sımsıkı adamlarıyla
sağda kahr Menemen sokakları..
Ve sol tarafta bir tepeden
Büyük ve muhteşem bir gırmak gibi
Bekar batıya.

Kubilây'ın mezarı..
Oklar dışı-ı islâmîyenin sarıkları
Henî şu tarikatı nakşibendi
Ve bu tarikat-ı azîzi şeyh
Derviş Mehmet efendi..
Ve bir gün kıldık ile büyülenmiş zevce
Bu akşamda yirmi yıl evvelle
Ellerinde peşil bayrakları olmak üzere
Kırk kara bir guşun gibi
Üşüştüler şehre,
Bir hayat var,
Her peniyi zîminde büyütip

ve hareketler yumrukla, tehditle akla akla gelebilecek diğer bütün faşist usullerle sindirmek isteniyor.

Bütün bunlar niçin oluyor? Niçin inkılâpçı prensipler teker teker budanıyor? Gerçekleri gören ve göstermek isteyen bu memleketin na-

ICA İLE SAVAŞIYOR

TICA OLAYI

kıldılar. Camie girerek üzerinde afnı Fetah-nefke» yazılı yeşil bayrağı aldılar ve halka perat istemeye davet ettiler. Jendarma müfrezesinin ateşli genç subayı Kubilây ileri atılarak yobazları, kötü niyetlerinden vazgeçirmeye çalıştı. Bu öğütlere mazurle cevap verildince subay, tabancası ile kendini korumağa çalıştı. Fakat bir meczup karışması ile yere serildi.

Gözleri dönmüş yobazlar Kubilâyın boynusunu kama ile ayırdılar, kanlı başını bayrak dirliğinin ucuna taktılar; hattâ buna da dayı-yarak şehidin kanını içtiler!

Yobazlar tezekkürata devâm edip adam top-mıya çıkarırken jendarma müfrezesi yetişti. Çarşımada mahalle bekçisi Hasaa da şehit verildi. Nihayet âdiler müstahvaldu.

adında biri adamları ile Menemen kasaba-istiyen Teğmen Kubilây'ı (İlk okul öğret-i) vahşî bir şekilde şehit etti.

«Türkiye Cumhuriyeti Tarihi»

Geliştiren bir hayat
Ve bir Kubilây
İrticayı karışması dökülp çıkan
Usutmayasın ki dava büyük
Dava büyük ve kanlı
Zaman olur böyle yeşil
Zaman olur böyle kara bayraklı adamlar
Seni çekmek için yolundan
Karşına çıkacaklar
Ve bu adamlar yirmi yıl evvelinde bu ge-
cenin

Bire beg yüz kuvvetleriyle beceklerini
Kubilâyın süzesinde
İnkılâbın göğsüne furtettılar;
Dava büyük
Dava büyük ve kanlı
Zaman olur böyle yeşil
Zaman olur böyle kara bayraklı adamlar
Seni çekmek için yolundan
Karşına çıkacaklar

Ahmet Ceyhan

i.Y.T.G.D. nin Kubilây Toplantısı

23/Aralık/1990 da İstanbul Yüksek Tahsil Genç-lik Derneği merkezinde yapılan «Kubilây» adında toplantıdan sonra Dernek başkanı İhsan Ber-dergimize, aşağıdaki boyanmış vermiştir:

«23 Aralık 1990 cumartesi günü Kubilây in-kılâp düşmanları tarafından öldürülüşünün yirideci yıl ildi. Onu hiç bir teşekkül anmadı. Ertelemeyen ve öden hortladığı şu günlerde onun ismini anıtlar-mak yolundaki gayretler Aydın gençliğinin gözünden karnıy değildir.

Derneğimiz, anıtların istenen Kubilây is-mali halkınca duyurmak; onu anmak ve irtica ile mücadelede gençliğe düğün vazifeleri belirtmek gayesiyle bir toplantı tertiplemek ve Takdim âhâdinde çelenk koymak üzere bir yürüyüş yapmak istemişti. Kubilâyı anıtların isteyen zihniyet, onu anmak ve duyurmak isteyen bililerin karışması çıktı. Top-lantı için müracaat ettiğimiz Halkçıları birbiriyle anlaşmazlığa salan vermedi, İstanbul Valisi yürü-yüş yapmamıza ve çelenk koymamıza, sebep göster-medn minî aldı. Bütün bunlara karşınca yuma-dık. Elimizdeki son imkân da kullandık. Derneği-mizde bir toplantı yaptık. Kubilâyı anıp ve irtica tehlâsı ettik.

Bütün bunlar bir kere daha gösterdi ki, bugün her zamanlıkca çok geri fikir ve hareketlerin teh-didi altındayız. Gençliğin en basit Demokratik hak-larına bile güvenmesi ve irticânin günün güne baş kaldırması karşında yılmaz bulunmamız gerekiyor.

Üniversiteli Arkadaşlar bu husustaki mes'uliyette-siz kavrımlardır. Akıllımızca alınması eseri ola-rak yapılan ve yapılmış komplekslerin irtica ile ne kadar zararlı dolaş olduğunu; ilk bakışta bilâhare gibi göünen bu kompleksler, hakikatte bililerin yah-unda demokratik zihniyet ve hakları hedef istilâzı-na girmektedirler.

Talebe hak ve mes'uliyetlerini koruması, yolunda yürüyüş ve müspet mücadele ancak talebelerin bir-leşmesi ve kendi misafiki teşekkülleri etrafında topla-nması ile mümkündür. Derneğimiz deş yıldan-berî buşu gerçekleştirmek için bütün haka ve teh-ditlere rağmen mücadele etmiştir. ve bundan böyle de edecektir.»

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği 23 Ara-lık 1990 cumartesi günü Kubilâyı anmak ve irtica tel'im etmek için son imkân olarak yaptığı dernek içi toplantısından Cumhuriyetkân Celâl Bayar'ı su telgrafı göndermiştir:

«Derneğimiz Kubilâyı anmak, onu anıtların is-mali halkınca duyurmak; hatırasına bürmeten Tak-dim âhâdinde bir çelenk koymak istemis; fakat res-mî makamlar tarafında buna mani olunmuşdur. Der-nek içinde yapılmış anma toplantısından, anıtlı yürüyüşlerinden tasavvur bu keyfi hareketi şid-detle protesto eder; antidemokratik zihniyeti tavrına dikkatimizi çekerek.»

muslu çocukları niçin müstahvalmak isteniyor?
Çalışan ve okuyan Arkadaş!

Tarih halkla - halk düşmanları arasındaki mücadelelerdir. Bu mücadelede geri kuvvetler, yıkılışları nispetinde kudurlar. Halkların

(8 inci sayfadaki devam)

EĞİTİMDE DİN DERSLERİ

Hayatta en hakiki mürşit ilimdir.

K. ATATÜRK

İptidai dinin dayandığı insanların tabiat kuvvetleri karşısındaki acil ve bilgisizliği olmuştur. Bugün pozitift ilmin bütün başarıları izah için müspet bir metod vermiş olmasına rağmen, halkın hâlâ din izahlarına bayırmaması, cehalet içinde bırakılmamasından doğmaktadır. Modern zamanlarda din halk bulundugu vaziyette tutulmak için bütün zümrelerin elinde bir vante olmuştur. Tarih bunun örnekleriyle doludur.

Bizde Osmanlı İmparatorluğunun Feodal binyesine uygun olarak hukuk ve eğitim meseleleri dinin izahlarında bulunuyordu. Dinî otoritenin her yeniliğe karşı çıkması yüzünden matbaanın memleketi girme uzun zaman müddetinde olmaması, astronomik çalışmalar için kurulan rasathane Şeyhülislamın emriyle yabandılmış. Değişen hayat şartlarının bu sert kısıpları zorlamakta olmasına rağmen Milli Kurtuluş Savaşı kadar bu vaziyet devam edip gitmi. Ancak tarikatlar arasında, yeni ilahiyatçıların karşılamak üzere tıbbiye, mühendis, harbiye v. s. gibi mektepler açıldığı da tasavv ruhunun merkezi olan Şeyhülislamın, eğitim ve öğretim alanında mutlak hakimiyetini devam ettiriyordu. O devirde, Darwinin tekmilü nazariyesinden bahsettiği için muallimlerin işten çıkarılması, talebelerin ceza görmesi ilmi görüşün, dinî otorite altında asla inkişaf edemeyeceğini açıkça gösterir.

Millî kurtuluş rüyasından sonra kalkınmamızın ancak ilmi bir temele dayanarak mümkün olacağı görüldü. Bunun için de ilk parti, ilmi zihniyetle bağdaşmasına imkân olmayan dinî meselesini devlet işlerinden ayırmaktı. İşte lâzıki prensibi bu görüşte, yani dinin insanla tabiat arasında ki münasebetleri tayin eden tabii ilimler ile ve insanla cemiyet arasındaki münasebetleri tayin eden sosyal yapıyla, amı doğurduğu bir hukuk anlayışı ile temet teşkil ettiği görüldüğü kabul edildi.

Mar 1924 te Maarifte tevhid kanunu çıkarıldı. Bu, eğitime yeni bir ruh verilerak, ilmi metodu benimsenmesi ile ilmi hamlelere yol açılmaya çalışılması demekti.

Sosyal bünyede yapılan taklîplere temelde olmaksızın irtica emelini karardır. Bugün siyasi alandaki gerilemenin akidesini her yerde olduğu gibi kültür ve eğitim meselelerinde de görüyoruz.

Devlet bünyesinde eğitim masraflarının yığın yığın artırılması uğraşılması yanında Diyanet İşleri bütçesi artırılmış. Maarifte tevhid kanunu ile kapatılan medreselerin yerine imam hatip kursları açılmış. Sadece müspet ilimleri okutman için gelen Üniversitelerde ilahiyet, Fakiyet kurulmuştur. Vitr-

leri dolduran her türlü müspet risalelere karşı bastırarak bir müsamaha görülmektedir.

İlk öğretim zaten köye bir türlü nüfus edememişken müspet ilmi zihniyeti de gittikçe azalmıştır. Köy enstitülerine verilmiş darbe köyde eğitim davasına hüsnebin çıkarması sokmuştur. Köyde sarıklı hocaların nüfuzu daha da artmakta. Maarif mektepleri vazifesini yapamaz hale gelmektedir.

Bütün bunlardan sonra din derslerinin ilk okullara sokulması ve son kararlarla mecburi tutulması eğitime ağır bir darbe vermiştir. Gerçi sonradan «bütün öğrencilerin din dersi almak mecburi değildir, ders almak istemiyenler dilâke ile tahsilatlar» denmişse de böyle bir teşebbüste bulunacak öğrencilerin ve velilerin maharetinde ne kadar ağır, manevi bir baskı altında kalacağını çok iyi hesaplamış olmalıyorduk.

Bugün genç dimağlar karışık fikirlerle doluyor, ruhmakta, öğrenci kafasında aklı yaralıdır. Zıt düşünceler içinde bozulmaktadır.

Talebe din derslerinde insanı doğar doğmaz konuşturmuş, bir sopa parçasının yulan haline gelebildiğini, köye inen kuyruğu yulurmuşa dirdiğini ve camurdan yapılan bir kupaı dirdiğini anlatmış. Öğrenir. Bioloji dersleri ise bu hadiselerin imkânlanmasını açıklar. Tabiat bilimi ona yağmurun, kârin oluş sebeplerini tabii hadiselerle izah ettiği halde din dersleri kitabı Allahın (yani tabiat üstü bir kuvve) «gökten yağmur yağdırdığına, kuru toprağı canlandırdığına, ölmüş ağaçlardan çiçek çıkartıp meyve çıkardığına» inanması zorlanmaktadır. Dünyanın nasıl var olduğuna, ilk insanın canlanışını gördüğü tekmilü neticesinde nasıl husule geldiği ders kitaplarında ilmi görüşe uygun olarak anlatılmaktadır. Din derslerinde okuyan çocuk Adem ile Havva'nın tabiat üstü kuvvetler tarafından yaratıldığını, insanların bundan türediğini okuyunca bu zıttıca zıttıca fikirler bozulmuşu görmüştük mü?

Üstelik din kitabı ona Kur'andan naklen şu söz söylüyor: «Bilmediğin bir şeyin arkasına dâme, ününde duma». Yani hadiseler hakkında tabii tabana zıt olan izahları ilmi olanlarını kafandan sil, at; Cehaletin karışığına girmel. Ya hergün bilinmiyorsa yeni bir parçanın aydınlatmaya çıkan ilmi araştırma ne olacak?

Yıllardan beri eğitim politikasını dümenleyenlerin böyle bir meseleye zerre kadar temen vermedikleri işkârdır. Ekonomik, sosyal ve politik irtica kendi çıkarına en uygun yolu bulmuştur.

Yetişen ve yetişecek nesiller ilmi zihniyetten uzak bulundurmak, halkımıza gerçekleri görmesini mâni olmak ve onun inkişafını kışkırtmak bu irtica emel gayesidir.

F. Sami

Kubilây ve irticâın gerçek manası

(3 üncü sayı/adalet davası)

adınlar atıldı; din ve devlet işleri birbirinden ayrılmak lâzımlıkla prensipleri kabul olundu; erkekler taınan haklar kadına da tanındı; harf okulları açıldı; müspet ilim ahlâkiyetinin memleketimizle de verileceği için bizzat ilmi adamlar atıldı ilâh... Halkımızın senelerce içinde bulunduğu zehîr, nefakeli, haksız, tam kurtuluşuğuna ve daha iyi bir geleceğe kavuşacağına dair valilerde bulunmaktı.

İşte sadıkların ve onlara işbirlikçileri memleketin dedelikliğine sonra girilen bu hareketler daha evvel haksızlığın irticâa zararın her bir hareketlerdi. Fakat saydığımız bu inkılaplar, her birinde memleketimizde senelerce hüküm süren, irticâa hükmeden kanunlar için kâfi gelmezdi. Çünkü memleketimizin çocukluğunu teşkil eden ve alının teyleyle seçilen halkımız ekonomik, sosyal ve politik faaliyetlerini kâsınamamıştı. Yani halkımız kendi temin ettiği kendiliğinden asip idâri mekânımay; kontrol eder duruma geçememişti. Senelerce taprak kâilâ olarak ağalara, beylere, çallan köylülere yine taprakanda. Ekseriyetli teşkil eden halkımızın çocuklarına okuma ve yetiştirme imkânları yine verilememişti. Toplamda hürriyetli yine yoktu, basen hürriyetli yine yoktu. Sıkış ve yayrılışlı teşekküller halinde teşekküllanmak yasaktı. Hâli böyle iken müccerret olarak lâiklikten bahsetmek şâde kâhı. Yâni halka yukarıda bahsedilen hürriyetler verilemedikçe lâiklik muallâkta kâhı, hâsmedilimesen. Nitekim Kubilây hadisesi bunun tipik bir misâlidir.

Kavîyî Millîye ruhu içinde yetmiş; onı basım seneli idealist bir öçürmen olan Kubilây; 1934 de; irticâa ilâi müdâsilleri tarafında Menemende valiyne öldürüldü. Menemen hadisesi o zaman bütün memleketle derin bir tesadük uyandırmış ve seriat-ı harîk oldukları ceskara çarpırdırlarak gerek o günkü hükümet, gerek halk tarafından takbik edilmişli.

Fakat bilhassa son senelerde Kubilâyın ismi lâiklikle anıttırıldı ve genç nesillerden Kubilây ve Menemende hadisesi hararla aklımda. Yâni Kubilây 1934 da değil; 3 ilmi Cihan harbinden sonrakı senelerde öldürülmüş oluyor.

Millî mücadele ruhunun içinde yetmiş Atâtürk inkılapları için merice samın veren idealist vatansever anıttırılmak; Atâtürk inkılaplarının, millî mücadele ruhuna hâsmedilimesen ve irticâa ta kendisidir. (*)

Millî mücadele ruhu lâiklikli yolunda her zaman ölmüş göe alâbilmek, bir başka deyişle antiemperyalist olmak demektir. Kubilây antiemperyalist. Atâtürk inkılaplarını hâsmedilmek demek (yurtta sulh, cihanda sulh) idemek bu uğurda ölmüş göe alâbilmek demektir. Kubilây harıncıydı. Yine Kubilây -Hayatta en hakiki mürşit- olarak öñelî tasvî ve bu yolda âldı.

Fakat bugün millî sanayimizin gelişmesi ve kurumması yolunda bütün teşebbüsler, harıncı gümürüklerimi emperyalist devletlere tamamiyle ağılmıştır. Her gün yeni yeni haberler Fabrikalarımızın kapanmakta olduğunu ilân ediyor. İşçilik son haddine bulmuşlar, Tahsil imkânlarına konulan tahditler neticesinde rengin çocuklardan garmine mektep kapıları tamamiyle kapanmıştır. -Hayatta en hakiki mürşit öldürüldü- parolası çığırarak genç dimağları ayırtılmakla kâilâ mekteplere dâa dersleri okutmakla ve düpedüz Marul pîkâmun mecliyetli yapmış mîkâ'ı. Hayat pabattı'sı son haddine bulmuşlar; bütçemizde masraflar aşkılar vardır. Padışahlar zımmındaki -Sömürgeci memleketlerde herşey alınmış ölmüş- yeniden ilâas edilemiştir. ilâh. Velhâıl, bütün inkılaplar yıkılmış; yercil yukarıda saydığımız faaliyetler ve anti demokratik kanunlar almıştır.

Bilhassa son yıllarda Kubilây isiminde anıttırılmak gayet manadır. Emperyalizm ve bu arada ilâh fabrikatörlerin harıncı kâkurtulmuş halkımıza duyurmak, harıncı için savaşmak, -yurtta sulh, cihanda sulh- idemek, bütün masraflar yurtseverlerin birleştire vasifesidir.

Kubilây, müsterî olabilmektir.

-Bütün bu ahvâl ve yerâli içinde dâil-, millî budumunizma ve millî gerefinde için, gerek ekonozik; gerek politik sahada arız vataşmasına göe dâik denemaları harıncı her zaman için âlmeye hazır ve bu anlamda harıncı ve hayatta en hakiki mürşit olarak ilmi tanyan, bütün bası ve teşebbüsler raşmen sonu gibi irticâa karıncı dâikâbilmek olan inkılaplı bir memleket gerektirir ve dâilâe alâkâdır.

YAŞASEN İSTIKLAL, KAHROLSUN İRTICÂ!

(*) Kubilây; 24. ilmi yıldönümünde anmak ilâyen İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği manî olunması ve bütün memleketle bu tarihî olayın senelerce geçitirilmek âlmemesi dâikâle debir.

İ. Y. T. G. D. nin Kongresi

İstanbul Yüksek Tahsil Gençlik Derneği, yâni Genel Kurul toplantısını 21 Aralık 500 pazar günü yapmış; aralıca 8 saat süren toplantı çok hareketli geçmiştir. Eski Yânetim Kurulu, peçes yâni dolgan faaliyetlerini için alan bir çalışma raporu ile vasifesini tamamlamış ve Genel Kurula sunduğu dernek marşı, dernek arması ve anâtürk ile içliçlik değitlikleri hakındaki tasarılar tahvil edilmiştir. (Bislar hakkında gelecek sayımızda geniş bilgi veracağız). Seçimlerden sonra; tevkifîri delâylayla toplantıda bulunamayan üyeleri aşağıdaki telgraf çekmiştir:

-Derneğin 3 ilmi kongresi şâilerin rekutununu hâsmederek açıldı. Biz karı; girilen her türlü tertip ve anti-demokratik hareketlere raşmen hakk dâikâsında sonuna kadar mücadele edeceğimiz ilân eder. şâileri şâirî ve câlmaları.

üniversiteli öğrenciden öğretmene mektup

Öğretmenim!

Seni tam onbeş yıl önce tanıdım: Derslerim zevkle dinlerdim. Hele inkılap tarih derslerini. Henüz o zamanlar, halkımızın sömürgeçliğe karşı kazandığı zafer yeniydi. Sana kazanılmak peyleri korumak ve onları ileri götürmek isteyen ateşli bir öğretmen olarak karşımızda ders veriyordun. Bize irticaan kötülüklerini anlatır; millî bağımsızlığımız üzerinde önemle durur; halkımızın bağımsızlığı kazanmak için yaptığı sonsuz fedakârlıkları heyecanla anlatırdın. Yurdumuzun ilim ve tekniğe kalkınabildiğini söylerdin. Halkımız seven ve onun daha iyi bir geleceği için mücadele eden insanlar olmasını isterdin. Halkımızın en azın düşmanının sömürülme ve onun en tabii dostunun da gerilik olduğuna söylerdin. Yurdumuzu sömürgecilere satan, halkımızı kendisi ve efendileri yararına sömürmek için dini aşıyan gibi kullananlara; halîfeye ve maddacılar karşı kalbimizi kin ve nefretle doldurdu.

Fakat öğretmenim! Aradan pek uzun bir zaman geçmedi; derslerin gittikçe azını kaybettin. 23 Nisan'da ve Cümhuriyet bayramında adeta alışkanlıkla parlak nutuklardan beske birşey söylememiye başladın. Kubulâydın, ölmüştü yıl dönümünde bahsetmemiye başladın. Yahut ta bu konuyu birkaç günle ile geçilirdin.

Aktatürk'ün gençliğe hitabesini her fırsatta tekrarlamaştı. Bugün artık öğrencilerine Marş plânı methiyesi yapmak talimatına uğradın. Tabiat dersinde canlıların doğuşunu

ilmi verilere göre anlatırken, din dersinde incanların Adem ile Havva'dan geldiklerini söylemeye mecbur tutularak gülmek bir durumla düğürüldün. Müspet ilim, teknik, insanlık sevgisi yerine henüz yetişme çağında olan genç dimağları artık karanlık fikirlere boğmak, uyuşturmak, onları sağkana döndürmek mecburiyetindeisin.

Bugüne kadar bütün bunlara vicdanın isyan etti mi bilmiyorum? Bakanlık emrine alma kararlarına göğüs gererek kaçınır vazifenizi yaptınız? Bütün bunlara karşı bana, dar pelvizi bütçene bakan ihtiyar annenden, babandan, çocuklarından bahsederek kendini mazur göstermeye çalışırsınız.

Fakat öğretmenim, sömürgeçliğe ve geriliğe karşı, daha iyi bir dünya uğrunda canlar verenleri unuttu! Bugün, hayatının baharında, yobazlar tarafından öldürülen Kubulâyı düşün. Kubulâyın şehit edildiğini yirmine yıl dönümünde vatanın bağına dayanan, sömürücülerin elindeki irtica hançerini hisset! Yalnız biriniz, onunuz, yüzünüz değil, binleriniz bugün öğrencilere Kubulâyıdan bahsedin. Her türlü irtica lâmedeyin: Halk makuslarına açığa vurun. Vurun ki irticaan genç nesle saldırsın dursun. Öğrencilerimiz irticaan memleket için teşkil ettiği tehlikeyi, onun sömürücüleri birleşerek millî bağımsızlığımızı tehdit ettiğini anlasınlar.

Öğretmenim! Bunu senden halkımız namına, vatansever namuslu bir genç olarak istiyorum. İnkılabı korumak senin kanun hakkın ve en önemli vazifendir.

Üniversiteli Öğrenci

Gençliğe Çağrı

(4 üncü sayısının devamı)

gerçekten görmesine mâni olmaya çalışırlar. Onun cahil kalması, bir takım dolaplarla aldatılması kendi hayatıveteleri bakımından lüzum.

Onun halkları, içinde bulundukları cehalet ve afalet bataklığında daha uzun müddet tabilmek için bu çarelere bas vururlar. Sâhîki milyonlar hastalaktan kurtuluyoruz, san'îi vakaası imkânları elinden alınmamış ve san'îi afaletle başbaşa bırakılmamışlar gibi onların dikkatini sağma sapan şeylerin üstüne çekkerler. Daha fazla sömürülebilir için harp kundakelığı yapılar ve kendi menfaatlerini halkların menfaatleriyim gibi gösterirler. Onlar bunun içindir ki, gerçekleri gören ve gösterenleri susturmak isterler.

Çalışın ve Okuyun Arkadaş!

Aktik sorumluluğumuzu kavramalı, bü inkılap düşünceleriyle savağmalıyız. Onların maskelerini dağıtmalı ve bu kuklaları idare eden elleri görmeliyiz. Sözlü sözlerin altında kimlerin çukurları olduğunu göstermeliyiz. İnkılabı prensiplerin yok edilmesine mücade etmemeliyiz. Tarihîn akıncı dardırmaaya çalışan bütün Fasat, irtica ve mürtedlerin; karebonasacılara ve vuruncuların halkımızın düşmanı olduklarını düşünmeliyiz.

Her Gençlik

HÜR GENÇLİK

AYLIK SİYASİ DERGİ

1. Sahit ve şerhiyat fâilen idare eden:

F. SANUL

Abone şartları:

12 sayısız: 150 kuruş

6 Sayısız: 80 kuruş

Dış memleketlerde iki mislidir.

Marehanesi: Mimar Sinan Cad. No. 114 Süleymaniye Basıldığı yer: Arkadaş Bünyet.